

మా వాడు-అంటే మా మేనల్ల కాడుకు లెండి-వాణ్ణి నేను 'బావా' అని పింఛాలని వాడి పట్టు. చిన్నప్పటినుండి కూడా చస్తే వాణ్ణి 'బావా' అనేదాన్ని కాను. పేరు పెట్టి పిలిచేదాన్ని. వాడికి నన్ను చూస్తే కోపం. మా ఇద్దరికీ మధ్య పచ్చిగడ్డి భగ్గుమనేడి. వాడి నీడ నాకు సరిపడదు. నా నీడ వాడికి సరిపడదు. మాయిద్దరికీ ఆస్తమానం ఏదో ఒక కీమలాట. వాడు పచ్చి దొంగ. వాడి చేష్టలు చిన్నప్పటి నుండి నాకు నచ్చేవికావు.

మా నాయనమ్మ బ్రతికుండగా వీణ్ణి చాలా ముద్దు చేసేది. వీడికి చాలా దురం వాట్లు చేసింది. చదైన్నం పెట్టి వూళ్ళోకి

ఆటలకి పంపేది. బడికిపోతే కుర్రాడు చెడిపోతాడని ఆ విధ అభిప్రాయం కాబోలు. వాడికి పన్నెండు ఏళ్ళు వచ్చిందాకా యింకా నాలుగో క్లాసే చదువుతున్నాడు. ప్రొద్దుటే చదైన్నం ముక్కువరకు తిని పలక, పుస్తకాలు ఆవతల పారేసి మా నాయనమ్మ వంటింట్లో వుంటే ఆక్కడకు పోయి వెధవ దొంగవేషం వేసి వచ్చిరాని బాధ అభినయిస్తూ "అమ్మమ్మా కడుపులో ఏదోలాగుంచే" అని నసిగేవాడు.

ఆవిధ మడికట్టుకున్నదల్లా అమాంతం మైలపడి "మా నాయన బడికెళ్ళకే-మా తండ్రి బడి కెళ్ళకే" అని వాడికి పక్కెసి పడుకోబెట్టేది.

ఈ విధంగా వాడు ఒక్కొక్క క్లాసు 2-3 ఏళ్ళ వంతున స్టడీ చేశాడు. ఇరవై ఏళ్ళు వచ్చాక ఫిత్తుపారంలో వచ్చి పడ్డాడు. నాకప్పటికి పన్నెండు ఏళ్ళు. భర్తూఫారం చదువుతున్నా. మా యిద్దరికీ పెళ్ళి అవుతుందని ఎవరికీ నమ్మకం లేకపోయినా మామేనత్తకు ఈవిషయంలో ఘట్టి నమ్మకం వుంది. అంచేత రోజూ మా నాన్న భోజనం డైమ్లో మంధర లాగా నూరిపోస్తూ వుండేది. "వెంటనే పెళ్ళి చేసేయాలి. ఆడపిల్లలు చదివితే చెడిపోతారు. పిల్ల పెద్ద కాకముందే పెళ్ళి చేస్తే పూరేగింపులు, పుత్రనాలు, బంతు లాటలు వసంతాలు వగైరా చేయొచ్చు" అని ఏకరువు పెడుతుండేది. ఆవిడ దోరణి మొదలెడితే అది అదో ఇదో తేలాల్సిందే-ఆవిడగారి భర్తను తన 18 వ ఏటనే, అంటే మావాడు పుట్టగానే, స్వర్గానికి పంపింది. బహళా ఆయన ఈ పోరు భరించలేకనే శలవు తీసుకొని వుంటాడు. ఆవిడగారి మనసు నొప్పిస్తే ఇంటికి శుభంకాదని మా నాన్నకు భయం. మా ఆత్మకు కళ్లనీళ్ళు కార్పడంలో మంచి నేర్చువుంది. అప్పడప్పుడు మా అమ్మకూ ఆవిడకూ జగడం వస్తే, మా నాన్న అమ్మనే చీవాట్లు వేస్తాడు. ఆవిణ్ణి ఏమీ అనడు అంటే భోరున ఏడుస్తుంది. ఆ కంటిసీరు నట్టింటపడితే సిరివుండదని ఆయన నమ్మకం-కానీ, భర్త పోయాక ఆవిడ మా యింట్లో కాలుపెడుతూనే-

మాకు తప్పకుండా వ్యాజ్యంలో వస్తుం దనుకున్న 50 వేల రూపాయిం ఆస్తి పోయింది ఆసంగతి ఆయన గమనించలా మా అమ్మ ఈ సంగతి జ్ఞాపకం చేసుకుని చాటుగా మెదకలు విడస్తుంది మా ఆత్మను. ఇరవై ఏళ్ళలోగా మా యింట్లో మా ఆత్మ చాలా పెద్ద అధికారం సంపాదించింది.

మా నాయనమ్మ చచ్చిపోతూ నన్ను మావాడికే యిచ్చి పెళ్ళి చేయమని చెప్పి పోయింది. మా అమ్మకు సుతరామూ ఇష్టంలేదు ఈ పెళ్ళి-అందుకే కాటోలు మానాయనమ్మ తద్దినం వచ్చినప్పుడంతా వంటకాల్లో వుప్పు జాస్తి వేస్తుండేది మా వాడి పొడ కూడా మా అమ్మకు కిట్టదు. నన్ను వాడితో ఆసలు మాట్లాడనిచ్చేది కాదు. వాడు తిరిగే చోట్లు, చేసే వ్యవహారాలు నాకూ అమ్మకూ యిద్దరికీ నచ్చేవికావు. వాడికి వున్న సంగీతం పిచ్చి ఎవరికీ ఏ పాఠకులకూ వుండదు. ఏ ద్రామావాక్కు వచ్చినా వాళ్ళకు అడ్డమైన చాకిరి చేసి, మొఠానికి రంగు వేసుకోవాలని చాలా ప్రయత్నం చేసే వాడు కాని, ఎవరూ 'బృహన్నల' ద్రామా లేయకపోవడంవల్ల మావాడికి హీరో ఛాన్సు లేకపోయింది వేషం లేకపోయినా వాళ్ళ దగ్గరనుండి ఆయా ద్రామాం పద్యాలు కొన్ని కఠంసం పెట్టాడు. వాటిని చదివి వీడొక్క పాఠకుడనిపించు కొని వీడికంటే వెధవల్ని శిష్యుల్ని చేసు

కున్నాడు. ఒక మంగలి శిష్యుడు, ఒక కంసాలిమరొకడు ఇంకోడు కాఫీహోటలు యజమాని-వీడికొచ్చిన-నాలుగుపద్యాలు వాళ్ళకి నేర్చుతుండేవాడు-రెండవది ప్రేమను గురించి, అప్పుడప్పుడు వుపన్యాసాలు యిస్తుండేవాడు ఆ నలుగురి మధ్యలో.

వాడి థియరీ ప్రకారం ప్రేమించ గలుగుతే పెళ్ళయిన పిల్లనయినా ప్రేమించవచ్చు. ఏ భయ ఏళ్ళ వృద్ధురాలైనా ప్రేమించవచ్చు-అని.

ఒకసారి మా అమ్మ స్నేహితురాలు మాయింటికొస్తే వీడు చూచి ఆవిడను, ఆవిడ శరీరాన్ని వర్ణిస్తూ ఏదో పద్యం చదివాడట-అఖర్న ఆవిడ పేరుతో కూడా పద్యంలో జోడించి! ఆడ వాళ్ళను చూస్తే అప్పటికప్పుడు కవిత్యం పొర్లివస్తుంది వాడికి. నడిబజార్లో ఆడది కనిపించినా సరే చెంపమీద చేయి పెట్టి శంకరాభరణంతో, పద్యం ఎత్తుకుంటాడు, వర్ణించుతూ అప్పటికీ వీడికేదో వున్నాడం అని కొందరూ-ఏదో కుర్రతనం అని కొందరూ దేహశుద్ధి చేయకుండా వదిలారు.

వీడి కుర్రతనం మంద! కనిపించిన ఏ ఆడదాన్ని అయినా సరే ఒంటరిపాటున కనిపిస్తే వీడూ వీడి పద్యం తయారు! ఏ ఆడది వూరుకుంటుంది? ఒకసారి గరల్స్ స్కూలునుంచి ఎవరో పిల్ల వస్తుంటే-దానిమీద పద్యం చదివాడట. ఆ పిల్ల

దార్లో వుండే పేద కళ్లు కొన్ని తీసి మా వాడిమీద వేసింది. బట్టలంతా ఖరాబు అంతటితో వదిలింది. కాని, మర్నాడు-మాయింటికి వచ్చింది, ఆ కంప్లెయిండ్-రోజూ ఏదో వొక వుపద్రవం కొంప మీదకు తీసుకురావడం మావాడి దినచర్య అయిపోయింది. కాని దేహశుద్ధి కాకుండా తప్పించుకు వస్తున్నాడు. వీడు చీవాట్లు తినని స్థలం అంటూ వూర్లో మిగల్గేడు. చెరువుకట్టా ఆ ప్రాంతాలూ, గరల్స్ స్కూల్స్ అయిపోయాయి.

ఇంక దేవాలయాల్లో వీడి దృష్టి అప్పుడే ఆకర్షించింది, శివాలయం వూజారి గారిల్లు-అప్పుడే పెళ్ళయి అత్తారింటికి పోవడానికి రెడీగా వుండి ఆ పిల్ల. ఆ పిల్ల అన్న మావాడి క్లాస్ మేండ్. ఇంకేం రొద్దై విరిగి నేతిలో పడ్డదన్నమాటే! మావాడు ఆ కుర్రాడికి సంగీతం (తన కొచ్చిన నాలుగు పద్యాల్లో) ఒక పద్యం చెప్పడం మొదలెట్టి వుంటాడు. రోజూ సాయంకాలానికి పూలరంగడిలా ముస్తా బయి బయల్దేరేవాడు శివాలయానికి. వాళ్ల ఇంట్లో వీడికి చాలా చనువు ఏర్పడింది. ఆ అమ్మాయి కూడా చనువుగా మాట్లాడు తుండేది. ఇంకేం, వీడు పద్యాలన్నీ చది వాడన్నమాటే! వాళ్ళకు కూడా సంగీతం విచ్చి వుండబట్టి వీడేం పద్యాలు చదివినా సంగీతమే అనుకున్నారు. వైగా వాళ్లన్న ఒకడు వీడికి అడ్డు. అందువల్ల ఆ పిల్లను ఒంటరిపాటున కల్చుకోదానికి ప్రయత్నం

చేసేవాడు. ఇంటిపనల్లో ఆ పిల్ల వుండి పోయేది. మా వాడు శ్రీ స్వాతంత్ర్యం. శ్రీ అబం కాదు సబం కావాలని ఆ పిల్లకు బోధపడుస్తుండేవాడు. పైగా ఆ పిల్ల మొగుడికి ఇంగ్లీషు రాకపోవడంవల్ల మా వాడు—పెద్ద 'గ్రాడ్యుయేట్' లాగా ఆ అమ్మాయి దగ్గర 'పోజ్' చేసేవాడు. పైగా వాడికొక గర్వం. వీడు వెధవ మన్నుడుదనిన్నీ, వీణ్ణి చూసి ఆడది అమాంతం మూర్ఛపోతుందనిన్నీ. అంచేత ఆ పిల్ల వీణ్ణి ప్రేమించినట్టుగానే భావించుకొనేవాడు. ఒకరోజు ఆ పిల్ల భర్త వచ్చాడు. ఆ సంగతి వీడికి తెలీదు. ఆ అమ్మాయి తన భర్త దగ్గర మాట్లాడుతూ కూర్చుంది. సాధారణంగా కొత్త పెళ్ళికూతురు కాబట్టి కాస్త

మొగుణ్ణి చూసి బిడియపడుతూ మాట్లాడుతూ నుంచుంది. మావాడు వెళ్లి ఆ సీను చూశాడు. ఆ పిల్ల ఎవరితోనో పరాయివాడితో మాట్లాడుతోంది.... తన ప్రేమను తోసేసిందనుకుని వీడికి కోపం వచ్చింది.

తర్వాత—ఆ పిల్ల అన్నతో చెప్పాడు: "ఏంరా, మీసిస్టరు రొడి కుర్రాళ్ళతో మాట్లాడుతోంది. చెడిపోతుంది. ఇందాక ఎవరితోనో మాట్లాడుతోంది... గిరజాం మనిషి!"

ఆ కుర్రాడు తెల్లబోయి—ఆ గిరజాం మనిషి తనచెల్లెలు మొగుడేనని చెప్పాడు. దాంతో వీడు తం తిరిగి కిందపడబోయి, ఆ పూటకు కొంప చేరుకున్నాడు. ఆ మర్నాడు కూడా ఆ పిల్ల మొగుడు

యింట్లో వుండటంవల్ల శివాలయంలో ఆవరణలో కూర్చుని విరహభాధ నభినయిస్తూ శాకుంతల తాలూకు, సావిత్రిలో కొన్ని పద్యాలు మొదలెట్టాడు-శంకరాభరణంలో. సాయంకాలం ఒక్కొక్కసారి ఆ ఆమ్మాయి గుళ్ళో దీపం వెలిగించడానికి వస్తుంటుంది. ఆ గుడికి ఏదాది కొకడు కూడా రాదు. అందవల్ల పూజారీ దానికి తగినట్లే చేస్తుంటాడు సమయానికి ఆ పిల్ల ఒంటరిగా రావడం జరిగేసరికి మావాడు పరమానందభరితుడై చాలా కాలంగా తీరని తన కోర్కె ఈ రోజు తీరిందని పొంగిపోయాడు. ఆ ఆమ్మాయి నడిచి వస్తుంటే వీడు పద్యం మొదలెట్టాడు.

“చెలికేలం తన కేలు పూని.. వెనుకనే తీరాడు పయ్యెటతో...” అంటూ.

ఆ ఆమ్మాయికి చెలీలేదు. కేలాలేదు. వీడికి వచ్చిన పద్యాల్లో ఆదొకటి-ఆ ఆమ్మాయి ఒక్కొక్క మెట్టు ఎక్కి వస్తుంటే-ఇంకో పద్యం ఎత్తుకున్నాడు.

“పాచిపట్టిన మట్టి పాషాణతలమది- ఆడుగులు మెల్లి మెల్లిగా నిడవలయూఁ- ఊ ఊ ఊ ఊ ఊ...” అని చెవులు అదిరిపోయేట్టు సంగీతం తిప్పుతున్నాడు.

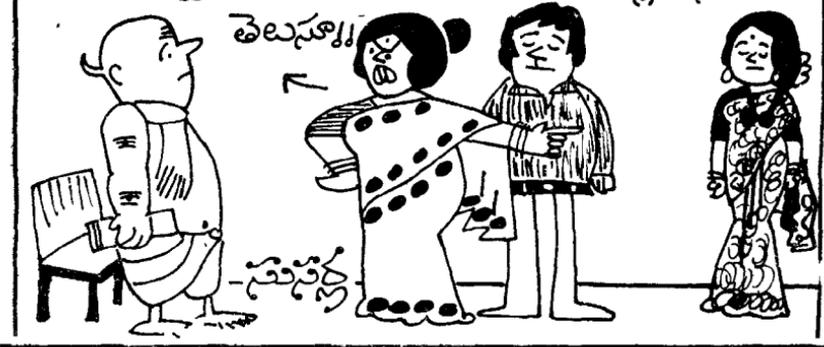
ఆ ఆమ్మాయి మామూలుగానే వాడితో మాట్లాడింది. వాడంత పొద్దప్పుడు అక్కడ వుండడం అదే మొదటిసారి. మావాడు చివరికి వుండబట్టలేక ఆ ఆమ్మాయి దారికి ఆడ్డం నిల్చుని

“ప్రేయసీ, నీ కోసం ఎన్ని రోజులిల్లా తపించకునెదవు? హృదయేశ్వరీ! నీ భర్తను చూచితిని-నీవెంతమాత్రము అతనికి తగిన భార్యవు కాజాలవు-ముమ్మాటికి కాజాలవు! నీవిలా కృశిస్తే నేను చూడలేను. నాకు తెలుసు నీ భర్త మీద నీ కిష్టం లేదని, నన్ను ప్రేమించావని. కాని...నేను ఇన్నాళ్లా ఆలశ్యం చేశాను నీ ప్రేమ గుర్తించకుండా-ఇప్పుటికి, మించిపోయింది లేదు... నీవు నీ భర్తను వొదిలి...”

తావ్-తావ్ మని ఆ చెంప ఈ చెంప వాయిచి ఆ ఆమ్మాయి దేవుడికి దీపం వెలిగించకుండానే చరచర యింటికి పోయింది. మావాడు పక్క పల్ల సర్దుకుంటూ యికా అక్కడే వుంటే వాళ్ళ వాళ్ళు తప్పకుండా దేహశుద్ధి చేస్తారని కాలికి బుద్ధి చెప్పాడు. మర్నాడు ఆ పిల్ల తండ్రి మా యింటికి వచ్చాడు, ఇద్దరు పెద్దమనుష్యుల్ని పక్కన వేసుకుని. మళ్ళీ మావాడు ఆ ప్రాంతాల్లో కనిపిస్తే వీవు చెడుతుందనీ, సున్నంలోకి ఎముక లేకుండా తంతామనీ చెప్పి మరీ వెళ్ళారు.

ఇంతకుముందు మావాడి విషయాలు మా నాన్నకి పూర్తిగా తెలియవు. ఈ సారి పూర్తిగా తెలిసింది. తల వాచేట్టు మావాణ్ని చీవాట్లు వేశాడు. మధ్యలోనే మా ఆత్మ ఆ డ్డా చ్చి-“అందరూ చిన్నప్పుడు యింతే. వీడి నెత్తినే పొద్దు

అమ్మాయికి నోట్లలో నోటక తేదంటే నెమ్మదస్తురాల
కదా! ఒప్పు కున్నా - అంతగానో మూగపిల్లని నోకే

పొడవలా-అయినా వాళ్ళ పిల్లను వాళ్ళు
జాగ్రత్త చేసుకోకూడదా? అని మూతి
విరిచి కొడుకును సమర్పించింది. మా
అత్త అంటే మా నాన్నకి సింహస్వప్నం.
కిమన్నాస్తే తిరిగి మాట్లాడలా ఆ
విషయం గురించి.

మా వాడికి ఈ చీవాట్లొక లెక్క
కాదు. తను తిన్నవాటిలో ఈసారి
రామాలయపూజాతి నందివారి ఇంటి
పక్కకి సైకిలుమీద చాలాసార్లు వెళ్ళి
వస్తున్నాడు. ఆ పూజారికి ఒక మూడవ
భార్య. ఆమెకు వయసులోనే వుండే ఒక
కూతురు. వీళ్ళిద్దరో ఎవరు మావాడిని
ఆకర్షించారో తెలీమ ఇద్దరూ బొగ్గులో
రామచిలుకలు. అయినా, మావాడి
ధియరీ ప్రకారం, ప్రేమించడం చేత
నయితే దేనికయినా 'అడ్డంపు' కావచ్చని.
శివాలయంలో జరిగిన కాండ అప్పుడే
ఆ నోటా ఆ నోటా వూరంతా పొక్కింది.

అమ్మలక్కలు మా అమ్మను బుగ్గ
పొడవదం మొదలుపెట్టారు. అసలే,
మావాడంటే ఆమెకికోపం...ఇదివిన్నాక
ఇంకా ఆసక్యం బయలుదేరింది. మా
అత్త ఏం చెప్పిందో ఏమో, ఒకరోజు
మా నాన్నా, అల్లా ఇద్దరూ ఒకటై నా
పెళ్ళి విషయం గురించి ప్రస్తావన
తెచ్చారు... "తక్షణమే-మా వాడికిచ్చి
నన్ను పెళ్ళి చేసేస్తే-ఇకమీద వాడు
ఇల్లాంటి అల్లరి పడడు. ఇంట్లో వుండే
సంబంధమే కాబట్టి చప్పన తేల్చాలి!"
అని మా అత్త వుపోడ్డతం.

మా అమ్మ ససేమిరా వాడికినన్నివ్వు
నంది మా అత్త పెద్దపెట్టిన ఏడుస్తూ
"ఇవ్వకపోతే బావిలో పడతా" నంది.
"ఇస్తే చెల్లె పడతా" నంది అమ్మ. అత్త
పడ్డ బావిలో ఆ మ్మ కు ఎటూ
చోటుండదు. "మీ యిద్దరూ ఎల్లాగో ఒకలా

చావడి ! నేను మా అన్నదగ్గరికిపోయి
 చస్తానని నాన్న ఒక్క విసురున
 ఆపీసుకి వెళ్ళాడు. ఉన్నట్టుండి విషయం,
 ఇక విషమరూపం ధరించడం, ఆ పూట
 పొయ్యిలో పిల్లి లేవకపోవడం వగైరా
 ఆసుకోకుండా జరిగాయి. బావిలో మా
 అత్త ఎక్కడ దూకుతుందో అని నేను
 బావిగట్టు దగ్గర కాపలా కూర్చున్నా.
 కాని ఆవిడ ఇంట్లో వంట వేరేగా
 తయారుచేసుకుంటూంది.

మా పక్కటావిడ రోజూ తన
 పిల్లల్ని ఇరవైసార్లన్నా గుంటలు తవ్వి
 వాళ్ళని పాతేసి, మళ్ళీ పైకి తీస్తూ
 వుంటుందితిట్టల్లో. కాని వాళ్ళని గుంటల్లో
 పాతేసిం గనికంటే ఎక్కువగా
 బాధపెడతుంది ఆవిడ పెద్దకూతురు నా
 శ్రాంధు. అది పడగెట్టుకుంటూ వచ్చి
 బావి గట్టున వుండే నన్ను చూచి,
 ఆశ్చర్యంగా "ఏమే, బావిలో పడతా
 వేంటే?" అంది.

"నేను కాదు మా అత్త" అని ఆమె
 వైపు చూశాను. మూతి విరిచింది.
 "సరేగానీ, సీతో ఒక మాట, అక్కెంట్!"
 అని పిల్చింది.

ఏమిటోగదా, అని వెళ్ళాను. అది
 రొప్పుతూ, "మీ బావను చావగొట్టారు
 రామాలయంలో! అంతా దెబ్బలు. రక్తం.
 అక్కడ ఎవరో వెంటనే హాస్పిటలుకు
 తీసుకెళ్ళారు," అంది.

నా కళ్ళు వణికాయి. వెంటనే నాన్న
 ఆపీసుకు వరుగెత్తి సంగతి చెప్పాను.
 హాస్పిటలుకు వెళ్ళాం. ఓడమీద స్పృహ
 తప్పి పడివున్నాడు...కోలుకునేసరికి
 పడరోజులు పట్టింది. తర్వాత తెలిసింది...

వీడు రామాలయంలో వుండే రామ
 చిలకం కోసం ఆ వీధినే ఇరవైసార్లు
 తిరగడంలో ఇంతకు ముందు వాళ్ళ మీద
 కన్ను వేసిన మరెవరో గోరువంకలు
 వీణ్ణి చావగొట్టారు. ఇది జరిగిన నెల
 రోజులకి ఆ పిల్లలు అత్రారిళ్ళకి వెళ్ళి
 పోయారు. కాని, మావాడి ఒంటిమీద
 గాయాలు మానడానికి మరో నెల పట్టింది.
 అ తర్వాత మళ్ళీ నా పెళ్ళి ప్రస్తావన
 రాలేదు. మావాడు ఆలయాలపక్కకి
 పోనూలేదు. కాని, మళ్ళీ ఈ మధ్య
 'విధోమేరెజెస్'ను గురించి తీవ్రంగా
 పనిచేస్తున్నాడని తెలిసింది. వాడికి ఆ బుద్ధి
 వంటచెరుకుతోనేపోయేది !

